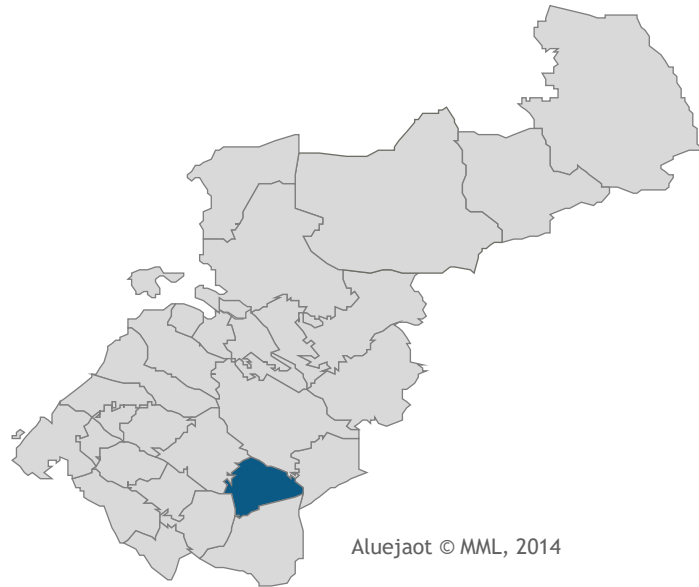


## Hyvinvoinnin kuntakortti

## Kärsämäki

## Kunnan tiedot

Kärsämäki / Pohjois-Pohjanmaa	
<b>Asukasluku 31.12.2023</b>	2 441 / 418 212
<b>Väestöennuste 2034</b>	2 185 / 418 074
<b>Ikärakenne (% väestöstä)</b>	
• <b>0-17-vuotiaita</b>	Vuonna 2023: 21,3/21,5 % ennuste vuoteen 2034: 17,9/18,5 %
• <b>18-64-vuotiaita</b>	Vuonna 2023: 48,1/57,1 % ennuste vuoteen 2034: 48,6/56,4 %
• <b>65 v. täyttäneitä</b>	Vuonna 2023: 30,6/21,4 % ennuste vuoteen 2034: 33,3/25,1 %
<b>Koulutustasomittain 2022</b>	274,1 / 393,9
<b>Väestöllinen huoltosuhde 2022</b>	90,2 / 63,7
<b>Taloudellinen huoltosuhde 2022</b>	178,3 / 141,5



Aluejaot © MML, 2014

## Erityispiirteet

Kärsämäellä jokainen voi ja saa olla ylpeästi juuri omanlaisensa kärsämäkinen. Kärsämäkisyyteen kuuluu luovuutta, hyppysellinen rohkeutta sekä kyky tarkastella asioita monista näkövinkkeleistä. Kärsämäkiset yritykset, kulttuuritapahtumat, artistit ja persoonat ovat tulleet tutuiksi ympäri maailmaa. Asukaslukuun suhteutettuna Kärsämäki on Suomen yrittäjävetoisimpia kuntia.

## Hyvinvoinnin strategiset kärjet ja painopistealueet

**Kuntastrategia 2024-2027:** Kärsämäki turvaa asukkailleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakuntaa aktiivisen elinvoimapolitiikan keinoilla. Kunta luo asukkaidensa hyvinvoinnille edellytyksiä yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa. Vahvistamme ennakoivasti hyvinvointia. Kunta kannustaa kuntalaisia omaan vastuunottoon hyvinvoinnistaan ja omatoimiseen hyvinvointityöhön. Kylätoiminnan ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.

**Hyvinvoinnin painopistealueet 2024:** 1) Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäminen ja monipuolistaminen 2) osallisuuden vahvistaminen 3) ennaltaehkäisevän työn lisääminen



## Asuminen ja elinympäristö

- (K:mäki/P-Pohjanmaa 2023)
- **1 hengen asuntokunnat:** 42,9/44,5% (2022)
  - **Yleistä asumistukea saaneet:** 5,6/14,6% (2022)
  - **Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 vuotiaat:** 1,8/1,5 % (2022)
  - **Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65+ v:** 471,4/366,7 per 10 000 vast. ikäistä (2022)



## Ihmissuhteet ja osallisuus

- **Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, 8.-9.lk:** 36,7/41,8%
- **Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa:** 65,1/67,4%

Kunnassa osallisuutta ja elinvoimaa vahvistava kuntastrategia vuoteen 2027.



## Vapaa-aika

- **Kirjaston kokonaislainaukset:** 11,1/17,2 per asukas
- **Fyysiset kirjasto käynnit:** 13,3/7,9 per asukasluku
- **Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, 8.-9. lk:** 14,3/24%
- **Liikuntapaikkojen lkm/1000 asukasta** 39,2/11,2



## Opiskelu ja työ

- Pitää koulunkäynnistä, 4-5.lk: 84,3/72,8 %
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat: 8,4/6,8 % (2022)
- Työttömät: 9,9/11,0 % työvoimasta
- Nuorisotyöttömät (18-24-v työvoimasta): 13,8/15,2 %
- Pitkäaikaistyöttömät: 22,2/32,5 % työttömistä
- Työpaikkaomavaraisuus: 109,2/98,9 (2022)



## Taloudellinen toimeentulo

- Lasten pienituloisuusaste: 10,8/13,1 % (2022)
- Kiinnostavat harrastukset liian kalliita, 8.-9.lk: 24,6/25,0 %
- Toimeentulotukea pitkäaik. saaneet 25-64-v. vuodessa: 1,2/1,7 % (2022)
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v.: 11,7/7,8 % (2022)
- Toimeentulotukea saaneet 65 v. täyttäneet: 2,4/1,4 % (2022)



## Terveys ja mielen hyvinvointi

- Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, 4.-5. lk: 12,0/10,4 %
- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä 8-9 lk: 72,6/65,6 %
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v: 5,1/4,2 %



## Elintavat

Yläkouluikäiset:

- Nukkuu arkisin alle 8 h: 27,9/36,5 %
- Ei koe painoan sopivaksi: 48,4/36,1 %
- Hyväksyvä asenne: humalaan juominen 21,6/20,6 %  
nuuska 29,4/24,6 %



## Toimiva arki

Lapset, lapsiperheet, nuoret:

- Varhaiskasvatukseen osallistuneet 1-6 vuotiaat: 89,5/72,3 % (2022)

Ikäihmiset:

- Yksinasuvat 75 v. täyttäneet: 45,8/42,7 % (2022)



## Palvelut

Kunnan terveydenedistämisen aktiivisuus (teaviisari.fi, K-mäki/P-Pohjanmaa):

*Huono tulos 0-25*

*Parannettavaa 25-75*

*Hyvä tulos 75-100*

- Perusopetus: 71/64 (2021)
- Lukiokoulutus: -/63 (2022)
- Kulttuuri: 56/75 (2023)
- Kuntajohto: 67/81 (2023)
- Liikunta: 68/79 (2022)
- Perusterveydenhuolto: 48/68 (2022)

## Keskeiset hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet

**TALOUS JA ELINVOIMA** **Vahvuudet:** Hyvä positiivinen ilmapiiri **Huolen aiheet:** Palveluiden saatavuus ei saisi hidastaa työkyvyn ylläpitoa tuen tarpeen ilmetessä.

**LAPSET, NUORET JA LAPSI-PERHEET** **Vahvuudet:** Hyvät puitteet lasten liikunnallisille harrastuksille, joihin voi osallistua itsenäisesti, perheinä ja järjestöjen kautta. Uusimpia ovat Kataja areena, lasten liikennepuisto ja frisbeegolf-radat Suomessa ja Saviselässä. Turvallinen ympäristö **Huolen aiheet:** Lasten määrä on aleneva. Mielekkäiden harrastusten löytäminen varsinkin heille, jotka eivät ole aktiivisesti mukana urheilu- tai kansalaisopistoryhmissä. Nuorilla on mielenterveysongelmia ja väkivalta on lisääntynyt.

**NUORET AIKUISET** **Vahvuudet:** Monipuoliset ja helposti saavutettavat harrastusmahdollisuudet, runsaasti työllistymismahdollisuuksia ja edullista asumista. Kunnassa asuvat viihtyvät. **Huolen aiheet:** Tarvitsemme lisää paluumuuttajia. Mielenterveys ja eritoten päihdepalveluiden saatavuus on rajallista. Nuoret aikuiset kokevat myös yksinäisyyttä, mikä on kaikissa ikäryhmissä tunnistettava asia.

**TYÖIKÄISET** **Vahvuudet:** Asumisen helppous ja palveluiden saavutettavuus kaikille. Päivittäisten asioiden hoitaminen on sujuvaa. **Huolen aiheet:** Väestömäärän vähetessä toivotaan työikäisten riittävyys. Työperäistä maahanmuuttoa tulisi edistää. Mielenterveys- tai päihdeasioihin apua tarvitsevien tulisi saada tukea riittävän nopeasti ja säännöllisesti, jotta paluu työelämään mahdollistuisi mahdollisimman lyhyen katkeaman jälkeen.

**IKÄIHMISET** **Vahvuudet:** Turvallinen vanhuusvirikkeellisessä ympäristössä. Käräsmäellä on paljon järjestötoimintaa ja osallisuutta edistetään. Kattavat kotiin tarjottavat palvelut ja sekä uudet hoivakotitilat. Kuntakonserni suunnittelee senioriasuntoja. **Huolen aiheet:** Ikäihmisillä on haasteita asioiden hoitamisessa, koska palvelut ovat siirtyneet verkkoon, tähän kaivataan opastusta ja tukea. Toivotaan matalan kynnyksen palveluita, kuten seniorineuvola.

**KAIKKI IKÄRYHMÄT** **Vahvuudet:** Hyvät liikenneyhteydet ja edullisen asumisen kunta, joka palvelee hyvin kaikenikäisiä. **Huolen aiheet:** Pienenevät ikäluokat. Väestön väheneminen asettaa haasteita palveluvalikoiman tarjonnalle. Miten saataisiin innostettua ihmisiä osallistumaan aktiivisemmin.

## Hyvinvointitavoitteet 2024

Seniorineuvolan käynnistäminen.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluita tulee kehittää ja monipuolistaa.

Elintapa- ja liikuntaneuvonnan kehittäminen ja palvelupolun luominen.

Digineuvonnan kehittäminen.

## Hyvinvointitavoitteiden 2023 arviointi

Terveystalo on tuottanut perusterveydenhuollon palvelut, kuten lääkärin ja sairaanhoidon vastaanoton, neuvolapalvelut ja kouluterveydenhoidon. Erityisryhmien toimintaa järjestetään toimintakeskus Rantapääskyssä viitenä päivänä viikossa.

Liikuntamahdollisuuksista ja liikuntavälineiden lainaamisesta on tiedotettu eri kanavissa. Kuntalaisia on kannustettu liikkumaan omaehtoisesti pitämällä ulkoliikuntapaikat kunnossa ja järjestämällä erilaisia kampanjoita ja tapahtumia. Suomelaan on tehty kuntoportaat ja 18 väyläinen Frisbeegolf-rata. Uusi liikuntahalli on valmistunut, jossa juoksurata ja liikuntasali, kuntalaisten käyttöön on hankittu Hanhipuron ulkoilu- ja virkistysalue, lisäksi on rakennettu kaksi uutta lähiliikuntapaikkaa, joissa kuntoilulaitteita, pääosin aikuisväestölle.

Hyvinvointiohjaaja on tarjonnut vertaistuellista toimintaa ja ryhmäliikuntaa. Vesiliikunta eri muodoissa on suosittua, virtuaalista vesijumppaa on myös tarjolla. Kuntosalivalmennuksia ja elintapaohjausta kehitetään. Erilaisia vertaisryhmiä on tarjottu, mutta niihin ei ole kiinnostusta. Vapaa sivistystoimi tarjoaa myös monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille.

Kärsämäellä on avattu uusi nuorisotila, joka sijaitsee keskeisellä sijainnilla. Kävijöitä on ollut aikaisempaa runsaammin. Nuorisotyöntekijä aloitti toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa 1.7.2023 tekee noin 50 % työajastaan koulunuorisotyötä. Nuorisotoimi on ollut mukana nuorisotyön alueellisessa hankkeessa (NUPS). Nuorisovaltuusto on kokoontunut säännöllisesti, järjestänyt retkiä ja muuta toimintaa. Nuorisovaltuuston edustajalla on ollut läsnäolo- ja puheoikeus valtuuston kokouksissa. Kärsämäen edustaja on osallistunut maakunnalliseen toimintaan.

Kirjasto on järjestänyt runsaasti tapahtumia kaikenikäisille, kuten näyttelyitä, satuhetkiä, kirjastokahveja ja työpajoja. Kulttuuritoiminta on ollut vilkasta ja yhdistysten kanssa yhteistyössä on järjestetty lähes 100 tapahtumaa.

Avoimessa varhaiskasvatuksessa on ollut aktiivisesti mukana eri järjestöjä. Perhekerhoa on toteutettu yhteistyössä seurakunnan kanssa.

**Lisätietoa:** Kunnan hyvinvointikertomus: [Linkki](#)

### Yhteystiedot:

Kunnanjohtaja vt. Tuukka Kuisma

Hyvinvoinnin yhteyshenkilö Ira Toppinen

Sähköposti: etunimi.sukunimi(a)karsamaki.fi